

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Stichting Samenwerkingsverband Noord-Kennemerland PO

Onderzoek bestuur en samenwerkingsverband

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 13 november 2018

Samenvatting

De Inspectie van het Onderwijs bezoekt een bestuur van een samenwerkingsverband passend onderwijs minstens één keer in de vier jaar. Dit jaar was het bestuur van Stichting Samenwerkingsverband Noord-Kennemerland PO (verder: samenwerkingsverband PPO Noord Kennemerland) aan de beurt. Onder deze stichting valt het samenwerkingsverband voor het primair onderwijs in de gemeenten Alkmaar, Bergen, Heerhugowaard, Heiloo en Langedijk. Het bestuur is verantwoordelijk voor de beschikbaarheid van passend onderwijs aan in totaal ca. 21.000 leerlingen.

We hebben onderzocht of het bestuur zorgt voor een samenwerkingsverband van voldoende kwaliteit en of het bestuur financieel in staat is om ook in de toekomst goede samenwerking te blijven verzorgen rond passend onderwijs. Dit is noodzakelijk om iedere leerling die een extra ondersteuningsbehoefte heeft, een passend onderwijsaanbod te kunnen bieden.

We onderzochten ook wat het bestuur weet over de kwaliteit van passend onderwijs op de aangesloten scholen. Verder hebben we gekeken hoe het bestuur er zélf voor zorgt dat voldoende passend onderwijs op de scholen beschikbaar blijft. Daarbij hebben wij ook gekeken in hoeverre belangrijke onderdelen van het bestuursbeleid hun uitwerking in de praktijk vinden bij een of meer scholen van een aangesloten schoolbestuur: Stichting Heliomare Onderwijs.

Wat gaat goed?

Samenwerking vanuit een duidelijke visie

Samenwerkingsverband PPO Noord-Kennemerland werkt met als doel om voor ieder kind goede kansen voor het leven te bieden. Hierbij werkt het samenwerkingsverband veel en goed samen met veel verschillende partijen die te maken hebben met opvoeding, jeugd en onderwijs.

Gerichtheid op delen en leren met elkaar

Het samenwerkingsverband verzamelt veel informatie en bespreekt dat in verschillende groepen. Daarmee wil het samenwerkingsverband kennis en inzichten delen, stimuleren dat er wordt samengewerkt en betekenis geven aan de informatie. Dit is een sterke manier van betrekken van de mensen op en rond de scholen en het

Vierjaarlijks onderzoek samenwerkingsverband

Het onderzoek is uitgevoerd bij:
Stichting
Samenwerkingsverband Noord-Kennemerland PO
Bestuursnummer: 21630

Lijst met onderzochte scholen:
- so De Alk (01WX)

kunnen bepalen van zinvolle verbeterdoelen.

Passend onderwijs is op tijd beschikbaar voor iedereen

Samenwerkingsverband PPO Noord-Kennemerland heeft een zo passend mogelijke plek voor alle leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften in de regio. Ook behandelt het samenwerkingsverband PPO Noord-Kennemerland de aanvragen voor extra ondersteuning ruim binnen de wettelijke termijnen. Samen met de gemeenten en andere instanties werkt het samenwerkingsverband aan het voorkomen en terugdringen van het aantal thuiszittende leerlingen. Ook werkt het samenwerkingsverband PPO Noord-Kennemerland goed samen met deze organisaties aan de ontwikkeling van voorzieningen voor leerlingen die naast onderwijs ook jeugdgezondheidszorg of jeugdhulp nodig hebben, zodat deze leerlingen toch naar school kunnen blijven gaan.

Wat moet beter?

Het intern toezicht is niet voldoende onafhankelijk georganiseerd

Het algemeen bestuur weet dat het intern toezicht niet volledig onafhankelijk is georganiseerd. Hij voldoet daarmee niet aan de wettelijke voorschriften. Leden van het algemeen bestuur zijn ook schoolbestuurder en hebben daarom een 'dubbele pet'. We begrijpen waarom de schoolbesturen dit bij de start van passend onderwijs zo hebben geregeld. Maar op dit moment is dat achterhaald. Het samenwerkingsverband moet zorgen voor intern toezicht dat klopt volgens de wettelijke voorschriften.

Wat kan beter?

Verantwoording verbeteren

Het afleggen van verantwoording kan beter, bijvoorbeeld in het jaarverslag. Hoewel we diverse goede ontwikkelingen zien, kunnen we niet vaststellen of het samenwerkingsverband de doelen uit zijn ondersteuningsplan ook bereikt.

Conclusies van raad van toezicht

Het zichtbaar maken van de bevindingen van de intern toezichthouder kan beter. In het jaarverslag staat weliswaar een verslag van het

algemeen bestuur, maar er staat niet in welke conclusies het algemeen bestuur trekt over de onderwerpen waar het toezicht op uitvoert.

Meer sturen op besteding geld voor basisondersteuning

Het sturen op doelmatige besteding van middelen kan beter. Daarvoor is het nodig dat schoolbesturen verantwoording afleggen aan het samenwerkingsverband over de inzet van de middelen die zij van het samenwerkingsverband ontvangen en de resultaten die ze daarmee hebben bereikt.

Vervolg

Wij wijken voor samenwerkingsverband PPO Noord-Kennemerland niet af van het reguliere toezicht. Dit betekent dat we het samenwerkingsverband over vier jaar weer bezoeken, tenzij daar eerder aanleiding toe is.

Inhoudsopgave

1.	Opzet vierjaarlijks onderzoek	6
2.	Resultaten onderzoek op bestuursniveau	8
3.	Resultaten verificatieonderzoek	16
4.	Reactie van het bestuur	19

1. Opzet vierjaarlijks onderzoek

De inspectie heeft op 18 januari 2018 en 26 maart 2018 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij het bestuur van samenwerkingsverband PPO Noord Kennemerland. Bij een vierjaarlijks onderzoek staat de volgende vraag centraal: is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?

Het onderzoek voeren we uit aan de hand van vier deelvragen:

1. Stuur het bestuur voldoende op de (zorg voor de) kwaliteit van de uitvoering van zijn taken? Kerntaak daarbinnen is dat het bestuur ervoor zorgt dat er voor alle leerlingen in het samenwerkingsverband die extra ondersteuning nodig hebben, een passende onderwijsplaats beschikbaar is.
2. Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer?
3. Communiqueert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen?
4. Is het financieel beheer deugdelijk?

Werkwijze

Met de vier deelvragen richten we het onderzoek op de standaarden binnen de kwaliteitsgebieden Onderwijsresultaten, Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer.

We hebben dit onderzoek mede ingericht met een verificatieonderzoek. Het verificatieonderzoek is onderdeel van het onderzoek naar de kwaliteitszorg van het samenwerkingsverband. We voeren het in de eerste plaats uit om vast te stellen of het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie voldoende is; het onderzoek laat zien of het bestuur van het samenwerkingsverband voldoende informatie heeft over de uitvoering van de afspraken uit het ondersteuningsplan op aangesloten scholen, en of de sturing op de kwaliteit door het bestuur ook in de praktijk werkt. Het geeft ons in de tweede plaats zicht op enkele aspecten van passend onderwijs op de aangesloten scholen.

Onderzoeksactiviteiten

De informatie die bij de inspectie aanwezig is over het bestuur en het bijbehorende samenwerkingsverband, hebben we geanalyseerd. Het gaat bijvoorbeeld om het ondersteuningsplan, het jaarverslag, resultaatsgegevens en signalen.

Verder hebben we ter voorbereiding van het onderzoek rondetafelgesprekken gevoerd met betrokkenen over hun ervaringen met het samenwerkingsverband. Kort geformuleerd stonden tijdens de rondetafelgesprekken steeds de volgende drie vragen centraal:

1. Wat vindt u van passend onderwijs en wat merkt u daarvan in de dagelijkse praktijk?
2. Hoe werkt passend onderwijs binnen het samenwerkingsverband

en welke concrete ervaringen hebt u ermee?

3. Helpt passend onderwijs de kinderen die hiermee te maken krijgen?

Verder hebben we gesprekken gevoerd met het bestuur, met de directeur van het samenwerkingsverband, en met een financieel deskundige. Ook hebben we ter verificatie van afspraken in het ondersteuningsplan gekeken hoe het beleid van het bestuur uitwerkt op een school voor speciaal onderwijs (so). De rondetafelgesprekken voerden wij op 18 januari 2018 met vertegenwoordigers van verschillende geledingen binnen het samenwerkingsverband. We spraken met een groep ouders, een aantal leraren, schakelfunctionarissen tussen het samenwerkingsverband en de scholen, functionarissen werkzaam binnen de jeugdhulpverlening of gemeente, en enkele schoolleiders van scholen voor primair onderwijs en speciaal (basis)onderwijs.

Hierna stelde de inspectie samen met het bestuur en de directeur het definitieve plan vast voor het onderzoek op 26 maart 2018. Het bestuur heeft daarbij geen specifieke onderwerpen benoemd. Het eerste gesprek was een gesprek over ambulante begeleiding in het kader van de verificatie. Daarna voerden we gesprekken over kwaliteitszorg, verantwoording en dialoog, doelmatigheid, resultaten van het samenwerkingsverband en bekeken we het TOP-dossier waarin aanvragen voor extra ondersteuning worden behandeld. Tot slot voerden we een bestuursgesprek over de kwaliteitscultuur en gaven we een terugkoppeling over onze bevindingen uit het onderzoek.

Leeswijzer

Na bovenstaande uitleg over de inrichting van het inspectieonderzoek, geven we in de volgende hoofdstukken onze oordelen en conclusies weer en lichten we die nader toe. In hoofdstuk 2 geven we in paragraaf 2.1 ook de hoofdconclusie weer. In hoofdstuk 3 beschrijven we de uitkomsten van de verificaties bij aangesloten scholen. In hoofdstuk 4 hebben we de reactie van het bestuur op het onderzoek en de rapportage opgenomen.

Legenda

Beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- G** Goed
- V** Voldoende
- O** Onvoldoende
- K** Kan beter

Kwaliteitsgebieden:

- Onderwijsproces
- Schoolklimaat
- Onderwijsresultaten
- Kwaliteitszorg en ambitie
- Financieel beheer

2 . Resultaten onderzoek op bestuursniveau

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van ons onderzoek, dat wil zeggen: onze oordelen op de standaarden in de gebieden Onderwijsresultaten, Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer.

2.1. Conclusie

Wij concluderen dat samenwerkingsverband PPO Noord Kennemerland op alle zes beoordeelde standaarden zodanige kwaliteit realiseert dat daarop het oordeel voldoende van toepassing is. Het samenwerkingsverband heeft de potentie om zich op enkele standaarden te ontwikkelen tot de waardering goed. Daarvoor moet het ingezette beleid nog beter zijn effect krijgen in de scholen, en moet het samenwerkingsverband gericht aantonen dat het ingezette beleid ook de beoogde resultaten heeft.

Onder leiding van een bevlogen directeur werkt het samenwerkingsverband actief aan het bieden van passend onderwijs aan alle in de regio woonachtige leerlingen. Daarbij betreft het samenwerkingsverband veel diverse relevante ketenpartners, vanuit zijn visie "elk kind perspectief voor het leven". Om binnen alle geledingen vanuit deze visie te werken én om van elkaar te leren, richtte het samenwerkingsverband een uitgebreide netwerkorganisatie in. Deze netwerkorganisatie levert het samenwerkingsverband ook veel informatie op die de directeur gebruikt om te sturen op de realisatie van het ondersteuningsplan. Het samenwerkingsverband kent door zijn brede insteek en actieve aanpak weinig thuiszitters en weet de thuiszitters die er desondanks zijn, relatief vlot te laten terugkeren in het onderwijs. Samenwerkingsverband PPO Noord-Kennemerland heeft een sterke kwaliteitscultuur. Alleen het intern toezicht is nog niet onafhankelijk georganiseerd. Daarvoor krijgt het bestuur een herstelopdracht. In zijn verantwoording kan het samenwerkingsverband zich verbeteren als het gaat om het relateren van de in het ondersteuningsplan gestelde doelen aan wat het heeft bereikt. Daarmee maakt het bestuur naar belanghebbenden duidelijk of het samenwerkingsverband zich boven, comform of onder verwachting ontwikkelt, en op welke punten bijsturing nodig is en ook plaatsvindt.

In onderstaande tabellen staan de oordelen samengevat, gevolgd door een toelichting.

2.2. Onderwijsresultaten

We zijn nagegaan of het bestuur voor alle leerlingen in het samenwerkingsverband die extra ondersteuning nodig hebben, een passende onderwijsplaats beschikbaar heeft. Aan de hand van de standaard 'Resultaten' hebben we dat onderzocht. In de volgende tabel staat ons oordeel.

Onderwijsresultaten	V		
	O	V	G
OR1 Resultaten		•	

Resultaten

Samenwerkingsverband PPO Noord-Kennemerland werkt vanuit een duidelijke visie die breder is dan alleen het onderwijs, namelijk het bieden van een perspectief voor het leven voor elk kind. Daarvoor richtte het samenwerkingsverband een uitgebreide netwerkorganisatie in, waarin het samenwerkt op diverse niveau's en met veel verschillende ketenpartners. Zo zijn er bijvoorbeeld netwerkgroepen voor het dekkend netwerk, thuiszitters en vormen de acht werkregio's elk een netwerkgroep. Dit is een sterk punt van het samenwerkingsverband. Deze manier van werken bevordert het leren van elkaar, gezamenlijk duiden van data en het afstemmen van de samenwerking.

Samenwerkingsverband PPO Noord-Kennemerland realiseert voor alle leerlingen uit zijn regio een zo passend mogelijke onderwijsplek. Op basis van data over ondersteuningsbehoeften van leerlingen en leraren ontwikkelen schoolbesturen in hun werkgebied gezamenlijke arrangementen voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Zo zijn er bijvoorbeeld werkgebieden met bovenschoolse arrangementen voor hoogbegaafde leerlingen, maar ook voor leerlingen die juist meer baat hebben bij praktisch gericht onderwijs. Hiermee zet het samenwerkingsverband gericht en op een efficiënte manier zijn ondersteuningsmiddelen in. Ook werkt het samenwerkingsverband goed samen met de gemeenten en instellingen voor jeugdhulp aan de ontwikkeling van onderwijs-zorg-arrangementen en een ononderbroken ontwikkeling voor leerlingen die tijdelijk worden geplaatst bij instellingen voor jeugdhulp.

Het samenwerkingsverband behandelt ruim binnen de wettelijke termijnen de aanvragen voor extra ondersteuning en werkt hierbij zorgvuldig. Ook betreft het de ouders daar goed bij. Hierbij geldt als aandachtspunt het deskundigenadvies van de tweede deskundige. Dat moet zijn afgestemd op de ondersteuningsvraag van de leerling,

waar het nu vaak dezelfde deskundige is. Wanneer het bestuur niet de juiste deskundige om advies vraagt, bestaat er het risico dat leerlingen niet op de meest passende plek terecht komen.

Het sterke beleid van het samenwerkingsverband werkt nog niet volledig door tot in de klassen. Het komt voor dat het traject binnen de school, voorafgaand aan het vragen van advies of extra ondersteuning bij het samenwerkingsverband, (te) lang duurt. Ook komt het voor dat er extra ondersteuning is toegewezen, maar de school nog moet zoeken naar een begeleider die in staat is de extra ondersteuning te bieden. Daardoor moeten leerlingen en leraren soms te lang wachten op de extra ondersteuning. Het samenwerkingsverband is zich hiervan bewust en heeft verbetermaatregelen in gang gezet. Eén van deze maatregelen is het ontwikkelen van het TOP-dossier. Dit moet leraren houvast bieden in hun handelen gericht op leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte en een positief effect hebben op de ondersteuningstoewijzing binnen de scholen.

Samenwerkingsverband PPO Noord-Kennemerland stuurt actief en met succes op het voorkomen en terugbrengen van thuiszitten. Daarvoor sloot het samen met het samenwerkingsverband voor voortgezet onderwijs en de gemeenten een thuiszitterspact. De netwerkgroep thuiszitters maakt hier onderdeel van uit. Voor leerlingen die dat nodig hebben, zoekt het samenwerkingsverband naar flexibele maatwerkoplossingen. Samenwerkingsverband PPO Noord-Kennemerland kent dan ook relatief weinig thuiszitters.

Hoewel we diverse goede ontwikkelingen zien, kan het samenwerkingsverband niet aantonen dat het de doelen uit het ondersteuningsplan realiseert. Dat komt doordat het samenwerkingsverband het bereikte niet zichtbaar, in bijvoorbeeld het jaarverslag, relateert aan de gestelde doelen. Het helpt hierbij dat de doelen in het nieuwe ondersteuningsplan concreter zijn geformuleerd, waardoor het bestuur het bereikte daar ook beter aan kan relateren.

2.3. Kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie.

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

Kwaliteitszorg

De basis op orde

Het samenwerkingsverband werkt met een ondersteuningsplan voor de periode 2017-2021. Over het ondersteuningsplan voerde het samenwerkingsverband op overeenstemming gericht overleg (oogo) met burgemeester en wethouders van de vijf betrokken gemeenten en met het samenwerkingsverband voor voortgezet onderwijs dat samenvalt met de regio van het eigen samenwerkingsverband. De directeur spreekt schoolbestuurders aan op het nakomen van afspraken. Het samenwerkingsverband werkt met jaarplannen die zijn afgeleid van het ondersteuningsplan.

Onderzoekend en lerend ingesteld

Eén van de motto's van samenwerkingsverband PPO Noord-Kennemerland is samen onderzoeken en leren. Daartoe verzamelt het samenwerkingsverband data die de werkgebieden bespreken en duiden. Dat helpt de werkgebieden om verbeterdoelen te bepalen, en om zich te verantwoorden aan de directeur. De directeur verwerkt de informatie uit de werkgebieden op het niveau van het samenwerkingsverband, gebruikt de informatie om te sturen op verbetering en legt in trimesterrapportages verantwoording af aan het bestuur.

Daarnaast bespreken de consultants van het samenwerkingsverband de data op schoolniveau met elke school afzonderlijk. En de directeur bespreekt de data op schoolbestuursniveau met de afzonderlijke schoolbesturen, alsook met de gemeenten afzonderlijk. Dit gebeurt in de zogenaamde reflectiegesprekken. Hiermee werkt het samenwerkingsverband datagericht en met betrokkenheid van alle lagen binnen en deels ook buiten het verband.

Wanneer het TOP-dossier volledig is ontwikkeld en ingevoerd, stelt dat de directeur beter dan nu in staat de termijnen en kwaliteit van de ondersteuningstoewijzing alsook de effecten van de extra ondersteuning op het niveau van het samenwerkingsverband in beeld te krijgen. Het zicht en de sturing op de basisondersteuning verloopt via de consultants van de werkregio's. Indien nodig spreekt het samenwerkingsverband schoolbesturen aan op de afspraken over basisondersteuning in de reflectiegesprekken die de directeur met hen voert. Er ontbreekt een beeld over de realisatie van de basisondersteuning over het samenwerkingsverband als geheel. Hoewel het samenwerkingsverband veel data verzamelt en daarover dialogen voert, kan het de verzamelde informatie scherper relateren aan de doelen uit het jaarplan en het ondersteuningsplan om gericht te kunnen sturen op de (tussen-)doelen.

Kwaliteitscultuur

Binnen het samenwerkingsverband heerst een sterke kwaliteitscultuur

Het samenwerkingsverband kent een uitgebreide netwerkorganisatie

waarin op verschillende niveaus veel verschillende partners overleggen, leren en afstemmen. Deze werkwijze past bij de visie van het werken in een community teneinde voor elk kind een perspectief voor het leven te bieden. Dit is een sterk punt in de kwaliteitscultuur van samenwerkingsverband PPO Noord-Kennemerland.

Om ouders beter te positioneren, werkt het samenwerkingsverband aan de oprichting van een oudersteunpunt. Daar kunnen ouders terecht voor onafhankelijke informatie en ondersteuning, met als doel dat zij beter kunnen meepraten over het perspectief voor het leven van hun kind.

Onafhankelijkheid van het intern toezicht is onvoldoende geborgd

De aangesloten schoolbestuurders voeren als algemeen bestuur het intern toezicht uit. De algemeen directeur heeft bestuurlijke mandaten en is verantwoordelijk voor het opstellen en het aansturen van de uitvoering van het ondersteuningsplan. Deze bestuurlijke inrichting is destijds gekozen met als doel toe te werken naar onafhankelijk intern toezicht en een directeur-bestuurder. Als eerste stap startte het algemeen bestuur een jaar geleden met het werken met drie commissies: een auditcommissie, een commissie kwaliteit en een renumeratiecommissie. In afwachting van de landelijke discussie over onafhankelijk intern toezicht en omdat de schoolbestuurders daar nog verschillende opvattingen over hebben, heeft het bestuur nog geen verdere stappen gezet. Hoewel we op dit moment geen aanwijzing hebben dat de uitvoering van de toezichthoudende taken niet onafhankelijk gebeurt, is de inrichting zodanig dat die onafhankelijkheid ter discussie kan komen te staan. De personen die het intern toezicht vormen, zijn tevens belanghebbenden bij het samenwerkingsverband en hebben dus dubbele petten. Het bestuur voldoet daarmee niet aan artikel 17b van de Wet op het primair onderwijs en krijgt hiervoor een herstelopdracht.

Verantwoording en dialoog

De aanwezige transparantie kan een meer verantwoordend karakter krijgen.

Het samenwerkingsverband legt intern en extern verantwoording af in het jaarverslag dat veel informatie bevat. De informatie kan een meer verantwoordend karakter krijgen wanneer het samenwerkingsverband het bereikte relateert aan de in het ondersteuningsplan gestelde doelen. Daarmee maakt het bestuur naar belanghebbenden duidelijk of het samenwerkingsverband zich boven, conform of onder verwachting ontwikkelt, en op welke punten bijsturing nodig is en plaatsvindt. Ook het bestuursverslag bevat veel informatie. Echter ontbreken er conclusies over de onderwerpen waarop het bestuur toezicht houdt. Samenwerkingsverband PPO Noord-Kennemerland heeft een website waarop veel actuele informatie staat.

Actieve dialoog met verschillende ketenpartners

Het samenwerkingsverband beschikt vanuit zijn netwerkorganisatie over veel informatie. Die informatie gebruikt het samenwerkingsverband in zijn dialogen met relevante partners als de gemeenten, instellingen voor jeugdhulp en de ondersteuningsplanraad. Uit deze dialogen komt bijvoorbeeld de afspraak dat er geen wachtlijsten voor jeugdhulp mogen zijn en dat scholen minder wisselingen in hun contactpersoon vanuit jeugdhulp op hun school hebben. De ondersteuningsplanraad vervult een rol van kritische partner en denkt goed mee met het oog op de positie van ouders en leraren. Zo denkt de ondersteuningsplanraad goed mee bij de inrichting van het steunpunt voor ouders dat het samenwerkingsverband aan het oprichten is.

2.4. Resultaten verificatieonderzoek

We zijn nagegaan of het bestuur voldoende en juiste informatie heeft over het nakomen van afspraken uit het ondersteuningsplan door de aangesloten school so De Alk in Alkmaar en door de ambulante begeleiders die vanuit Heliomare werkzaam zijn binnen het samenwerkingsverband. We onderzochten de volgende afspraken uit het ondersteuningsplan:

1. Scholen investeren in talenten en professionalisering van leerkrachten en zijn daarover transparant naar de andere scholen (Ondersteuningsplan 2017-2021 pagina 9).
2. Periodiek wordt geëvalueerd of S(B)O nog steeds het best past bij uw kind (format schoolondersteuningsprofiel van het samenwerkingsverband pagina 20. Ondersteuningsplan 2017-2021 pagina 9 verwijst naar dat format voor de beschrijving van de basisondersteuning).
3. Ambulant begeleiders zijn onderwijsprofessionals (hbo+) met een aanvullende specifieke deskundigheid. Specialismen: 2. Deskundig in onderwijs aan lichamelijke gehandicapte kinderen en kinderen met ernstige leer- en ontwikkelproblemen: ambulante begeleiders van Heliomare onderwijs (Ondersteuningsplan 2017-2021 pagina 22).
4. Over ambulante begeleiding: In het groeidocument wordt beschreven wat de verwachte resultaten zijn van het plan en wanneer en hoe deze geëvalueerd worden. Na ongeveer 10 weken wordt het plan geëvalueerd op zowel proces als product. Besproken wordt wat ging goed?, Wat kan beter? Is vervolg nodig? en wat heeft het de leerling en de school opgeleverd? De inzet van de deskundigheid richt zich niet op het overnemen maar het versterken van de handelingsbekwaamheid en eigenaarschap van de leerkracht en school (memo Inzet ambulante begeleiding pagina 1. Ondersteuningsplan 2017-2021 verwijst op pagina 22 naar dit memo).

5. Ouders zijn in ons samenwerkingsverband educatieve partners. Zij zijn altijd betrokken bij het bepalen van passend onderwijs voor hun kind (Ondersteuningsplan 2017-2021 pagina 30).

Uit het verificatieonderzoek (zie verder hoofdstuk 3) blijkt dat het beeld dat het bestuur heeft van de afspraken uit het ondersteuningsplan grotendeels overeenkomt met ons beeld. Er is één afspraak die we slechts ten dele terugzien op de school. Dat is de afspraak onder 1., het deel over de transparantie naar andere scholen.

2.5. Financieel beheer

Wij baseren ons oordeel over het kwaliteitsgebied Financieel beheer op de beoordeling van de onderliggende standaarden voor financiële continuïteit en rechtmatigheid. Wij geven in beginsel geen oordeel over financiële doelmatigheid.

De financiële continuïteit en rechtmatigheid beoordelen we beide als voldoende. Het financieel beheer is dan ook voldoende.

Financieel beheer	V	V
FB1 Continuïteit	O	•
FB3 Rechtmatigheid		•

Continuïteit

We hebben geen gegevens gevonden die wijzen op een mogelijk financieel risico met gevolgen voor de continuïteit van het samenwerkingsverband op de korte of middellange termijn. We hebben de financiële positie van het samenwerkingsverband beoordeeld aan de hand van de door de instellingsaccountant gecontroleerde jaarrekening 2016. Het samenwerkingsverband heeft weinig personeel in dienst. De lage personele verplichtingen en het gekozen verdeelmodel zorgen ervoor dat we geen risico's zien voor de financiële continuïteit.

Doelmatigheid

Hoewel we geen oordeel geven over de financiële doelmatigheid is dit onderwerp wel in het onderzoek besproken.

Uit de gesprekken bleek dat de schoolbesturen zich (nog) niet aan het samenwerkingsverband verantwoorden over de inzet van het geld dat zij van het samenwerkingsverband hebben ontvangen. Doordat deze verantwoording ontbreekt, kan het samenwerkingsverband nog geen uitspraken doen over de doelmatigheid van deze bestedingen.

De werkregio's die ook geld vanuit het samenwerkingsverband besteden, verantwoordt wel aan het samenwerkingsverband over hoe zij hun geld hebben besteed. Hier ligt de mogelijkheid om de doelmatigheid van de inzet van de middelen te verkennen.

Rechtmatigheid

Het bestuur verwerft en besteedt de onderwijsbekostiging conform de wet- en regelgeving. Er zijn geen indicaties dat de rechtmatigheid in het geding is.

2.6. Vervolgtoezicht

De inspectie oordeelt dat dit samenwerkingsverband voldoende bestuurd wordt. Dit betekent dat de inspectie bij dit samenwerkingsverband voor het vervolgtoezicht op de kwaliteit (vooralnog) niet afwijkt van de reguliere termijn van vier jaar. Een jaarlijkse risicoanalyse en/of urgente signalen kunnen de inspectie aanleiding geven het vervolgtoezicht alsnog aan te scherpen. Dat geldt ook voor het toezicht op de financiën.

Voor een wettelijke tekortkoming krijgt het bestuur een herstelopdracht die in onderstaand schema staat vermeld.

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
KA2, artikel 17b tweede lid WPO	Het bestuur organiseert het intern toezicht onafhankelijk	Bij het eerstvolgende vierjaarlijks onderzoek beoordelen we opnieuw of het bestuur aan de deugdelijkheidseisen heeft voldaan

Bij dit samenwerkingsverband is de standaard KA2 voldoende beoordeeld, maar voldoet het bestuur niet aan artikel 17b tweede lid WPO. Het bestuur dient ervoor te zorgen dat het deze tekortkoming herstelt. Het herstel hoeft het bestuur niet bij de inspectie te melden. Bij het eerstvolgende vierjaarlijks onderzoek beoordelen we opnieuw of het bestuur aan de deugdelijkheidseisen heeft voldaan.

3. Resultaten verificatieonderzoek

Op 16 maart 2018 bezochten we so De Alk waarbij we zijn nagegaan of we enkele afspraken uit het ondersteuningsplan konden terug zien in de onderwijspraktijk op de school. Ook voerden we op 26 maart 2018 een gesprek met twee ambulante begeleiders van Heliomare waarbij we zijn nagegaan of we enkele afspraken uit het ondersteuningsplan konden terug zien in de manier waarop de ambulante begeleiders aangeven te werken.

Het beeld dat het bestuur heeft over de nakoming van de afspraken is in hoofdstuk 2 naar voren gekomen en komt voldoende overeen met ons beeld. We bespreken de resultaten per afspraak.

3.1. De Alk

Afspraken	Onvoldoende	Voldoende
1. Scholen investeren in talenten en professionalisering van leerkrachten en zijn daarover transparant naar de andere scholen (Ondersteuningsplan 2017-2021 pagina 9).		•
2. Periodiek wordt geëvalueerd of S(B)O nog steeds het best past bij uw kind (format schoolondersteuningsprofiel van het samenwerkingsverband pagina 20. Ondersteuningsplan 2017-2021 pagina 9 verwijst naar dat format voor de beschrijving van de basisondersteuning).		•
3. Ambulant begeleiders zijn onderwijsprofessionals (hbo+) met een aanvullende specifieke deskundigheid. Specialismen: 2. Deskundig in onderwijs aan lichamelijke gehandicapte kinderen en kinderen met ernstige leer- en ontwikkelproblemen: ambulante begeleiders van Heliomare onderwijs (Ondersteuningsplan 2017-2021 pagina 22).		•

4. Over ambulante begeleiding: In het groeidocument wordt beschreven wat de verwachte resultaten zijn van het plan en wanneer en hoe deze geëvalueerd worden. Na ongeveer 10 weken wordt het plan geëvalueerd op zowel proces als product. Besproken wordt wat ging goed?, Wat kan beter? Is vervolg nodig? en wat heeft het de leerling en de school opgeleverd? De inzet van de deskundigheid richt zich niet op het overnemen maar het versterken van de handelingsbekwaamheid en eigenaarschap van de leerkracht en school (memo Inzet ambulante begeleiding pagina 1. Ondersteuningsplan 2017-2021 verwijst op pagina 22 naar dit memo).		•
5. Ouders zijn in ons samenwerkingsverband educatieve partners. Zij zijn altijd betrokken bij het bepalen van passend onderwijs voor hun kind (Ondersteuningsplan 2017-2021 pagina 30).		•

1. De school ervaart de uitvoering van het beleid van het samenwerkingsverband als effectief. Deze waardering beperkt zich wel tot het samenwerkingsverband NoordKennemerland PO. De school werkt samen met meerdere samenwerkingsverbanden. Dit samenwerkingsverband is actief en door middel van pilots wordt veel expertise verzameld samen met de scholen en de gemeenten.

2. Hoewel hiervoor nadrukkelijk aandacht is, ervaart de school in de praktijk dat dit niet altijd uitvoerbaar is. De reden hiervoor is volgens de school dat leerlingen vanuit het reguliere onderwijs op latere leeftijd worden doorverwezen. Het beleid is dat veel wordt ingezet op extra ondersteuning in het reguliere onderwijs en als dat niet lukt, vindt de verwijzing naar het so plaats. Plaatsingen vanuit een KDC of een andere speciale voorziening gaan sneller.

3. De ambulante begeleiders van Heliomare zijn hbo+ geschoolde professionals. Zij hebben na hun hbo-opleiding en werkervaring op scholen respectievelijk een opleiding tot ambulante begeleider en een opleiding tot remedial teacher en master SEN gedaan. Beide ambulante begeleiders hebben jarenlange ervaring als ambulante begeleider. Ze zijn gespecialiseerd in onderwijs aan lichamelijk gehandicapte leerlingen, zeer moeilijk lerende leerlingen en langdurig zieke leerlingen.

4. De ambulante begeleiders kijken en denken breed mee met de school, leerling en ouders. Daarbij is hun insteek het versterken van de handelingsbekwaamheid en eigenaarschap van de leraar en de school.

Naar de mening van de ambulante begeleiders moet de leraar in de klas zoveel mogelijk de extra ondersteuning bieden.

Wanneer een leerling wordt aangemeld, lezen de ambulante begeleiders het TOP-dossier en voeren ze gesprekken met de school, de ouders en de leerling. Steeds staat de vraag centraal naar wat de ondersteuningsbehoeften van de leerling en de leraar zijn. Hun bevindingen bespreken de ambulante begeleiders met de school. De uitkomsten van de bespreking kunnen een handelingsadvies aan de leraar zijn, gesprekken met de leerling waarbij de leraar meekijkt (co-teaching), een advies voor het aanvragen van middelen voor een onderwijsassistent of de inzet van een ambulante begeleider met specifieke expertise. De scholen werken in het TOP-dossier. Daar komen de doelen en de aanpak in te staan, alsook de termijn en wijze van evalueren. De doelen en beoogde resultaten, maar ook de afgesproken begeleiding, kunnen de scholen meer concreet formuleren.

Naast de afgesproken evaluaties voeren scholen elke tien weken een multidisciplinair overleg, waarin de ambulante begeleider nagaat hoe het er met desbetreffende leerling en leraar voorstaat.

5. Hoewel het gesprek geen representatief beeld is van de ouders met een kind op de Alk, is de betrokkenheid van ouders bij het traject positief. Ook de begeleiding door het samenwerkingsverband bij het zoeken naar de juiste school is constructief. Meerdere opties worden gezamenlijk bekeken, waarbij de ouder een belangrijke stem heeft in de uiteindelijke keuze. In een enkel geval leidde dit tot een combinatie van vier dagen op de so-school en een dag op een reguliere basisschool; dit laatste ook voor de sociale contacten. Ook eventuele terugplaatsting wordt met de ouders besproken. Ouders zijn echter meestal opgelucht dat hun kind op de juiste school is terecht gekomen. Er is vaak een lang traject aan vooraf gegaan.

4. Reactie van het bestuur

In zijn reactie d.d. 13 september 2018 deelt het bestuur mee dat het de bevindingen uit dit rapport bij de verdere ontwikkeling van het samenwerkingsverband en de kwaliteitszorg op de volgende wijze zal betrekken of al heeft betrokken.

Zoals reeds door het bestuur is aangegeven is het met de governance al geruime tijd aan de slag. Het proces dat het bestuur hiertoe heeft ingezet, gebeurt zorgvuldig en stap voor stap. Ook wil het bestuur af van de huidige rolonzuiverheid en streeft het naar een duidelijke scheiding en borging van bestuur en toezicht waarin de structuur faciliterend is.

De schoolbestuurders en de ondersteuningsplanraad zijn nauw betrokken bij dit proces en worden begeleid door twee externe adviseurs. Uitgangspunt is dat het samenwerkingsverband het intern toezicht zo organiseert dat dit het werken als een netwerk als ook de samenwerking in de werkgebieden (scholen en jeugdhulp) ondersteunt.

Onlangs heeft het bestuur besloten over te gaan naar een two-tier model. Volgens de huidige planning wordt de algemeen directeur vanaf november 2018 aangesteld als directeur-bestuurder en is er vanaf het voorjaar 2019 een onafhankelijke raad van toezicht en een deelnemersraad, waarin de schoolbesturen positie hebben. Bij de inrichting wil het bestuur recht doen aan de verschillende vormen van eigenaarschap: de wettelijke eigenaar (schoolbesturen), de eigenaar van de netwerkorganisatie (het samenwerkingsverband) en de morele eigenaar (ouders en leerkrachten). Daarbij wil het bestuur de ondersteuningsplanraad verder in positie brengen.

Op deze wijze hoopt het bestuur toe te werken naar een onafhankelijke inrichting van het intern toezicht die de huidige werkwijze ondersteunt en de kwaliteit daarvan verder versterkt.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

